

ответственность за порученное дело, перспективное мышление и дух авантюризма, умение раскрывать таланты, творить, писать, создавать новое, познавать неизведанное, самоотверженность и самосовершенствование, вера в свои силы и реализации своего потенциала, доведения любого начатого дела до логического завершения, в основном победного. Мощным фактором педагогического и научного воздействия Михаила Ивановича на людей был личный пример, который все его ученики перенимали, подражая ему неосознанно, и лишь с годами постигали всю глубину переданного им мастерства. Мы сохраним в своих сердцах светлые воспоминания об учителе, выдающемся педагоге и ученом, воспитавшем в каждом из нас мастера и верного служителя своего дела.

И пусть через призму времени летят к нему наши слова: «Михаил Иванович, мы не забудем Вас никогда!»

Н.И. Есинова, проректор по воспитательной работе ХГУПТ,
канд. техн. наук, проф. (*ХГУПТ, Харьков*)

ПАМ'ЯТІ ВЧИТЕЛЯ

Писати про М.І. Беляєва в минулому часі дуже важко. Тепер, коли поступово приходять усвідомлення, що вже не можна більше послухати лекцію, обговорити з ним якусь нову ідею, статтю або патент, розповісти про цікаву конференцію або відрядження, набрати номер телефону і поговорити з Михайлом Івановичем, а потім почути: «Приїжджайте до мене, давайте обговоримо». Тем для розмов було завжди багато, де б ці бесіди не проходили – на кафедрі, вдома. Крім зацікавленості в тематиці роботи, у розмові завжди відчувався інтерес до життєвих обставин співрозмовника. Його відрізняла простота вираження наукових ідей при їх глибині, оригінальності й сміливості.

При цьому для кожного зустріч із М.І. Беляєвим ставала стартовою точкою для абсолютно нового етапу професійного розвитку, відкривала нові життєві перспективи. Про це свідчать фрази, що часто лунають, коли мова йде про Михайла Івановича: «Це знайомство змінило мою долю», «Це визначило мою долю на довгі роки», «Уміння Михайла Івановича зробити правильний прогноз розвитку ситуації в країні, виділити головні напрями дозволило мені визначитися в своїх життєвих перспективах», «Це був незвичайний, творчий, щасливий період у моєму житті». Спільне, що прозвучало в усіх спогадах: моментальне зацікавлення керівника в життєвій ситуації свого підлеглого.

Щодо розвитку ідей наукової школи сам Михайло Іванович визначав свою діяльність як роботу на випередження. Він мав особливе «наукове чуття» в розпізнаванні та вирішенні актуальних проблем освіти й науки, затребуваних життям.

Однак лише через багато років можна повною мірою усвідомити й оцінити наукову та громадянську сміливість Михайла Івановича, який рішуче брав на себе відповідальність за інноваційні ідеї своїх учнів. Протягом усього свого життя Михайло Іванович умів відкривати таланти, залучати їх до роботи і створювати гідні умови для творчого розвитку, здійснювати інноваційні наукові пошуки й відкриття. Він зібрав і упорядкував величезний обсяг дослідницьких матеріалів, які не втратили своєї актуальності й через два десятиліття.

Проте головним чинником професійно-педагогічного розвитку, як показав час, був сам Михайло Іванович, у всіх різноманітних професійних іпостасях відкритий колегам і учням. Важко виділити якісь окремі якості його особистості, настільки він був цілісною людиною. Згадуючи про Михайла Івановича як непересічного педагога, колишні учні відзначають його повагу до особистості студента, аспіранта, співробітника, а також принципиовість, справедливість, щирість у відносинах, уміння вказати на помилки так, щоб не тільки не образити людину, а й підняти її самооцінку. Як викладач вищої школи він демонстрував академічність, високу лекторську майстерність.

М.І. Беляєв був енергійною та цілеспрямованою людиною, здатною чітко ставити цілі й просуватися наміченим шляхом до мети. Він брав активну участь у різних заходах і завжди був готовий поділитися своїм досвідом, надавав допомогу колегам, застосовував найновіші технології та був готовий розповісти про новинки. Михайло Іванович мав усі здібності, якими повинен володіти справжній керівник: цілеспрямованість, готовність надати допомогу, організаторські та творчі якості, відповідальність. Він надзвичайно вболівав за свою справу. Душевна і творча щедрість, захоплення своєю роботою, самовіддана трудова діяльність, доброзичливість і людяність Михайла Івановича викликали щире повагу в його колег.

У характері М.І. Беляєва вражало дивовижне поєднання інтересів людей та інтересів справи. До останнього моменту відходу з життя він був сполучною ланкою в численних людських і ділових контактах.

Михайло Іванович став для багатьох еталоном наукового керівника, ідеалом педагога, вченого і людини, орієнтиром внутрішнього морального зростання, ініціатором безперервної науково-педагогічної освіти. Його досвід і майстерність завжди залишаться яскравою сторінкою в професійній праці його учнів.

П.В. Іванніков, канд. техн. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)